

Lappi eallinfápmoguovddáš

Täin ooccmõžžin vuážžeei veä'kkvuõtt, eu'rred

Boahthinbeaivemearri

Fidnu nummár

Vuostáváldi namma

MÁKSIN- JA LOANA LOKTENLOHPEOHCAMUŠ

doarjaga oažžuma várás boazodoalu ja luondduealáhusaid ráhkadusdoarjialága (986/2011) ja nuortalašlága (253/1995) mielde

 ohccojuvvo doarjaga máksin ohccojuvvo loana loktenlohpi**1. OHCCI**

1.1 Ohcci/ohccit	1.2 Persovdnadovddaldat dehe servoša F-dovddaldat
1.3 Čujuhus	1.4 Boastanummár ja –doaimbabáiki
1.5 Telefonnummár	1.6 Šleatgaboastačujuhus
1.7 Konttu nummár (IBAN) ja báhkku BIC- koda	
1.8 Loktenlohpeohcamušas lassidieđuid addi olmmoš sihke oktavuhtadieđut (jos eará go ohcci)	
1.9 Doarjjaohcamuša fidnonummár	

2. DOARJAGA MÁKSIN OHCCOJUUVVO ČUOVVOVAČČAT

2.1 Doarjjaeari nummár (1–2) earri / ☐ loahppamáksu
2.2 Golut buohkanassii (euro), mat leat doarjjaeari mávssu vuodđun dehe viessohuksema válmmasvuhtadássi (%)
2.3 Doarjja, mii ohccojuvvo dáinna ohcamušain, euro
Eiseváldi deavdá: dohkkehuvvon golut / doarjja

3. LOANA LOKTENLOHPI OHCCOJUUVVO ČUOVVOVAČČAT

3.1 Loana lokteneari nummár (1-5) earri / ☐ mañimus earri
3.2 Golut buohkanassii (euro), mat leat loatnaeari loktenlobi vuodđun dehe viessohuksema válmmasvuhtadássi (%)
3.3 Dáinna ohcamušain ohccojuvvo loktema várás loatna, euro
Eiseváldi deavdá: dohkkehuvvon golut / loana mearri

4. FIDNU OLLAŠUHTTIN

4.1 Leago bargu bargojuvvon / luvvodat háhkkojuvvon doarjamearrádusa ja dohkkehuvvon plána mielde?	☐ Juo	☐ li, čilgehus čuovusin
4.2 Leatgo doarjaga miediheami maŋnel dáhpáhuvvon nuppástusat ohcci dehe dálu diliin?	☐ Eai	☐ Juo, čilgehus čuovusin
4.3 Leago visttis, mii lea doarjaga čuožáhahkan, dáhkádus?	☐ Juo	☐ li
<p>4.4 Leago/leatgo investeremii laktáseaddji háhkan/háhkamat gilvalahtton ráhkadusdoarjjalága 1476/2007 dehe háhkanlága 1397/2016 mielde? Háhkan galgá gilvalahttojuvvot, jos hukseninvesterema bušeahtaárvoštallan almmá árvolassivearu haga lea unnimusat 150 000 euro dehe dárbbas-, mašiidna- ja rusttetháhkama árvu almmá árvolassivearu haga lea unnimusat 60 000 euro ja seammas miedihuvvon investerendoarjaga doarjjadássi manná badjel 50 proseantta.</p> <p>☐ Doarjja lea 50 % dehe unnit investerema einnostuvvon golluárvoštallamis, ii leat dárbu gilvalahttit</p> <p>Doarjja lea badjel 50 % einnostuvvon árvvus</p> <p>☐ Gilvalahttin rabas meannudeamis (háhkanilmmuhus.fi)</p> <p>☐ Gilvalahttin njuolggoháhkamiin, čuovus ákkain</p>		

5. VUOLLÁIČÁLUS JA DÁHKÁDUS

<p>Dáhkidan, ahte doarjjamearrádusa eavttut leat doahhtaluvvon ja ahte dán ohcamušas ovdanbukton dieđut lea šad-dan dorjojuvvon fidnu ollašuhhtimis. Evttohuvvon golut leat ovttdoallevaččat bálgesa girjedoluin / boazo-doalu muituimerkejumiiguin.</p> <p>☐ Ovdanbuktojuvvon goluide <u>ii leat ožžojuvvon</u> eará almmolaš doarjja (EU, stáhta, gielda ded.)</p> <p>☐ Ovdanbuktojuvvon goluide <u>lea ožžojuvvon</u> eará almmolaš doarjja (sierra čilgehus čuovusin).</p>	
<p>Ohcamuša čuvvot _____ st čuvvosat (geahča čuvvosiid)</p>	
Báiki ja áigi	Ohcci/ohcciid vuolláičálus

DEAVDINRÁVVAGAT

1.1 - 1.9 Girje vuodđodieđuid lassin čuoggái 1.9 fidnu nummár, mii gávdno lohpeamearrádusas.

2.1 Merke, gallát veahkkeearri lea gažaldagas, sihke maŋimus háve loahppamáksu –báikki.

2.2 Ilmmut **árvolassivearuhis** goluid, mat leat doarjjaohcamuša vuodđun **DEHE vistehuksendoarjagis válm-masvuohtadási**.

2.3 Ohcanvuloš doarjaga mearri (€) lea doarjjamearrádusa veahkkeproseantta miel ossodat čuoggá 2.1 goluin DEHE vistehuksendoarjagis válm-masvuohtadási vástideaddji ossodat doarjagis.

Maŋimuš earri galgá leat unnimustá 20 % doarjaga oppalašmearis. Vistehuksendoarjaga veahkkin máksojuvvo mearri, mii gokčá vámmašvuohtadási. Rehketovdamearka: Dohkkehuvvon golut 100 000 €, miedihuvvon veahkki: 30 000 €, veahkkeproseanta 30. Maŋimuš máksinohcamuša unnimusgoasttádus galgá leat 20 000 €, mas ohccojuvvon doarjja 6000 €. Doarjjaproseantta sáhtá dárkkistit doarjjamearrádusas.

3.1 Merke, gallát loana lokteneari lea gažaldagas, sihke maŋimus háve dasa lassin maŋimus earri –báikki.

3.2 Ilmmut **árvolassivearuhis** goluid, mat leat doarjjaohcamuša vuodđun **DEHE vistehuksendoarjagis válm-masvuohtadási**.

3.3 Maŋimuš lokteneari sturrodas galgá leat unnimustá 20 % loana oppalašmearis. Vistehuksendoarjaga loana oažžu loktet meari, mii gokčá válm-masvuohtadási.

Rehketovdamearka: Dohkkehuvvon golut 100 000 €, loana eanemusmearri 70 000 €, loatnaproseanta 70. Vuosttaš ja mañimus loatnaeari loktenlohpeohcamuša árvolassivearuhis unnimusgollu galgá leat 20 000 €, mas ohcavuloš lokteneari lea 14 000 €. Loatnaproseantta sáhtá dárkkistit doarjjamearrádusas.

4.1 -4.2. Ilmmut eallinfápmoguoovddáži nuppástusain, main sáhtá leat váikkuhus doarjaga máksimii, omd. nuppástusat, mat laktásit investerema ollašuttimii. Lavtte mielde vejolaš nuppástusgovaid.

4.4 Gilvalahttinmeannudeapmi guoská investeremiid, main doarjja lea badjel 50 % investerema einnostuvvon bušeahhtaárvalusas dehe háhkama árvvus.

5. Jos ohccin lea searvvuš, ovtastupmi dehe jápminbeassi, galget juogo buohkat dehe fápmuduvvon olmmoš vuolláičállit ohcamuša. Servoša dehe ovtastumi beales vuolláičállin sáhtá maid leat olmmoš, geas lea nammačállinriekti.

Investerenveahkki ii miedihuvvo goluide, madda ohcci lea ožžon eará almmolaš doarjaga.

VEAHKI MÁKSIN JA LOANA LOKTEN

Veahki vuosttaš eari máksima ja loana vuosttaš eari loktenlobi galgá ohcat guovtti jagi siste doarjaga miediheamis. Vuosttaš máksinothcamuš galgá guđđojuvvot doarjjamearrádusas namuhuvvon ollašuttináiigge. Investerenveahki mañimus eari máksin galgá ohccojuvvot mañimusat guovtti mánu geahčen ollašuttináiiggi nohkamis.

Eallinfápmoguoovddáš sáhtá miedihit ohcamuša mielde lassáiiggi investerema ollašuttima várás. Guhkideami eak-tun lea, ahte doarjavuloš doaibmabiju ollašuttin lea álggahuvvon mearreáiigis ja ahte mearreáiigge guhki-deapmái lea dohkálaš ágga. Mearreáiigi sáhtá guhkiduvvot guovtte háve eanemusat jahká hávállasi. Ollaš-uhhtináiiggi guhkideami sáhtá ohcat skoviin 501. Jos ollašuttináiigi lea guhkiduvvon, de vuosttaš máksin-ohcamuš ferte guđđojuvvot joatkaáigemearrádusas namuhuvvon áigge.

Investerendoarjja máksjuvvo eanemusat viđa earis. Vuosttaš ja mañimus earri galgá leat unnimusat 20 proseantta miedihuvvon doarjaga mearis. Investerenveahkki sáhtá ohccojuvvot ovttá seamma háve, jos loahpalaš háhkan lea dahkkojuvvon, ovdamearkka dihte mohtorgielká dehe njealjejuvllat lea háhkkojuvvon.

Stáhtaloana dehe dan eari loktema várás doarjjaoažžu ferte háhkat eallinfápmoguoovddáži loktenlobi. Lobi ferte čájehit loana addin loatnalágádussii ovdal loktema.

Investeremii miedihuvvon loana oažžu loktet eanemusat guovtti earis. Vuosttaš ja mañimus earri galgá leat unnimusat 20 proseantta miedihuvvon doarjaga mearis. Jos loatna lea miedihuvvon hukseninvesterema várás (omd. buvttadanvisti, bargoeananviessu), loana oažžu loktet eanemusat viđa earis. Mañimus earri máksjuvvo go visti lea gárvánan. Loana mañimus eari loktenlohpi galgá ohccojuvvot mañimusat guovtti mánu geahčen ollašuttináiiggi nohkamis ja mañimus earri galgá loktejuvvot báhkkus mañimusat viđa mánu siste ollašuttináiiggi nohkamis. Guođe loana loktenlohpeohcamuša áiggebále eallinfápmoguoovddáži vai sihkarastát nohkka buori gieđahallanáiiggi.

Viessohuksendoarjaga veahkki máksjuvvo ja loana oažžu loktet válmmasvuohtadási mielde viđa earis. Mañimus earri galgá leat unnimustá 20 proseantta miedihuvvon doarjaga mearis. Go huksen lea gárvánan, de veahki mañimus eari máksin ja loana mañimus eari loktenlohpi galgá ohccojuvvot mañimusat guovtti mánu geahčen doaibmabiju ollašuttimii biddjon mearreáiiggi nohkamis. Loatna galgá loktejuvvot báhkkus mañimusat viđa mánu geahčen ollašuttináiiggi nohkamis. Huksen galgá leat válmmas ja ollašuvvan doarjjamearrádusa mielde ovdal mañimus doarjjaeari máksima.

Veahkki ja loatna máksjuvvo dušše doarjjagelbbolaš goluin

Doarjaga máksima ja loana loktema eaktun lea, ahte doaibmabidju, mii lea máksinothcamuša ággan, lea ollašuttin ja das šaddan gollu lea loahpalaš. Gollu lea loahpalaš, jos doarjjaoažžu ii leat ožžon iige sáhte oažžut das dehe dan vuodul vuoládusa, buhtadusa dehe máhcahusa.

Golut galget gullat doarjavuloš investeremii ja doarjjaoažžu galgá leat daid máksán. Investerendoarjja ii máksjuvvo ovdal go gollu lea girjejuvvon doarjjaoažžu girjedollui dehe muituimerkejupmegeatnegasa vearogeatnega oasis muituimerkejumiide.

Dušše loahpalaš golut dohkkehuvvojit: doarjja ii máksojuvvo árvolassivearus, jos árvolassivearru ožžojuvvo máhcahussan ruovttoluotta. Molssamašiinna árvu geahpiduvvo dohkálaš goluin.

Doarjjadohkketmeahttun golut leat ee. ovdal doarjjamearrádusa šaddan golut, investerema ruhtadeami golut, árvolassivearru sihke eiseváldilobit. Dárkilit logahallan doarjjadohkketmeahttun goluin lea doarjjamearrádusas.

ČUVVOSAT

Lavtte ohcamuššii doarjjamearrádusas gáibiduvvon áššegirjjiid. Jos áššegirji lea doaimmahuvvon eallinfápmoguovddážii doarjjaohcamuša dehe ovddit máksinohcamuša čuovusin, nu dan ii dárbaš doaimmahit odđasit.

1. Vistehuksen (orrunviessu, dálloaloalu visti, guollebarta)

Vistehuksemii mieđihuvvon veahki máksima ja loana loktenlobi gáibádussan lea, ahte doarjjaoažžu čájeha eallinfápmoguovddáža dohkkehan duodaštusa investerema válmmasvuohtadásis. Veahkki máksojuvvo ja loana oažžu loktet válmmasvuohtadási mielde prosentála ossodahkan veahki ja loana ollislaš mearis.

Veahki máksima ja loatnaloktenlobi várás dárbašlaš čilgehusa barggu válmmasvuohtadásis dahká gieldda huksendárkkisteaddji, eallinfápmoguovddáš, fidnu plánejeaddji dehe eará ámmátolmmoš, man eallinfápmoguovddáš lea dohkkehan jearaldatvuloš fidnu válmmasvuohtačilgehusa dahkkin.

Vistehuksema maŋimus máksinohcamuššii galgá laktojuvvot čuovus huksenlohpemearrádusas gáibiduvvon loahppadárkkisteami beavdegirjjis.

2. Eará huksen (buvttadanvisti, bargoeananviessu, bálgesinvesteremat)

Doarjaga máksima eaktun lea duođušguovdasaš čohkkenlogahallan (skovvi nr 2331) ollašuvvan goluin. Čohkkenlogahallan galgá leat veardideamis girjedoalu/boazodoalu muituimerkejumiid duhtošiidda. Čohkkenlogahallamis galget ovdanbuktojuvvot unnimusat čuovvovaš dieđut: rehkega máksinbeaivi, duođušnummár, vuostávdon dávvir/bálvalus sihke árvolassivearuhis ollislaš haddi. Visot doarjjaoažžut galget vuolláičállit mávssihanskovi.

Čilgehus iežas barggu geavaheamis (ii heivehuvvo vistehuksendoarjagii)

Iežas bargun dohkkehuvvo **dušše** doarjjaoažžu bargan bargu. Daga čilgehusa iežat beaivválaččat bargon bargodiimmuin skoviin nr 506 dehe danveardásaš áššegirjjiin.

Čilgehus iežas muorramateriála ja eananávdnasa geavaheamis (ii heivehuvvo vistehuksendoarjagii)

Daga čilgehusa iežat muorramateriála dehe eananávdnasa geavaheamis skoviin nr 2322L dehe danveardásaš áššegirjjiin. Čilgehus ferte doallat sisttis áššedovdi árvvoštallama geavahuvvon muorramateriála ja eananávdnasa mearis, kvalitehtas ja hattis.

Maŋimus máksinohcamuššii galgá laktojuvvot kopijja huksenlohpemearrádusas gáibiduvvon loahppadárkkistusa beavdegirjjis.

3. Luvvodaga háhkan

Gielkkát, njealjejuvllagat ja eará luvvodat: doaimmat mávssihanohcamuša čuovusin kopijjaid rehkegiin ja mák-soguitiin sihke váldosa boazodoalu muituimerkejumiin, mas boahdá ovdan, ahte gollu lea girjejuvvon muituimerkejumiide.

Bohccuid oastin: doaimmat mávssihanohcamuša čuovusin kopijja loahpalaš gávpegirjjis ja máksoguitte sihke váldosa boazodoalu muituimerkejumiin, mas boahdá ovdan, ahte gollu lea girjejuvvon muituimerkejumiide.

Bálgesinvesteremiin čuovusin doaimmahuvvo duođušguovdasaš čohkkenlogahallan (skovvi nr 2331) ollašuvvan goluin. Čohkkenlogahallan galgá leat veardideamis girjedoalu duhtošiidda. Čohkkenlogahallamis galget ovdanbuktojuvvot unnimusat čuovvovaš dieđut: rehkega máksinbeaivi, duođušnummár, vuostávdon dávvir/bálvalus sihke árvolassivearuhis ollislaš haddi.

Oassemáksu

Máksinohcamuša čuovusin galgá doaimmahuvvot

- ruhtadansoahpamuš
- ruhtadanfitnodaga čálalaš ilmmuhus oassemáksosoahpamušain háhkojuvvon opmodaga mávssuin háhkama doaimmaheaddjái. Ilmmuhusas galgá boahitit ovdan iešguđege máksoeari euromearri ja máksobeavi.
- máksoduođuš vejolaš ruhtan giitii máksojuvvon ossodagas
- čilgehus, ahte opmodat lea doaimmahuvvon doarjjaoažžui
- válddus boazodoalu muituimerkejumiin, mas boahitá ovdan, ahte oba háhkan lea girjejuvvon muituimerkejumiide

Oassemáksosoahpamuššii laktáseaddji hálddahus-, dáhkádus-, divvun-, fuolahus- dehe eará danveardásaš golut eai leat doarjjagelbbolaččat.

Geavahuvvon mašiinnat ja rusttegat

Mávssihanohcamuša čuovusin galgá doaimmahuvvot dokumeanta, mas boahitá ovdan,

- čilgehus ákkain, manin mašiinna dehe rusttega ii leat gánnáhan háhkat ođasin dehe buhtejeaddji bálvalus ii leat leamaš govtolaš goluiguin báikegottis oažžunsajis
- čilgehus, ahte mašiidna dehe rusttet heive teknikkalaš iešvuodaidis dáfus plánejuvvon atnui dehe mii sáhtá earáhuhttot áigojuvvon geavahanulbmilii heivvolažžan
- čilgehus, ahte mašiidna dehe rusttet lea háhkanhattis dáfus hálbbit go danveardásaš ođas
- čilgehus, ahte mašiinna dehe rusttega geavahanahki lea ankke golbma jagi vel
- čilgehus, mot háhkan lea buoridan investerema ollislaš ekonomijja, go váldojuvvojit vuhtii háhkama haddi sihke mašiinna dehe rusttega geavahanahki ja geavahanáigásaš golut.

Eallinfápmoguovddáš sáhtá dárbbu mielde sihtat lassičilgehusaid.
